

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1897, kl. 3 e. m.

Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 9, i anledning af väckt motion om ändring af gällande bestämmelser angående handeln med vin och maltdrycker i stad.

Till utskottet har hänvisats en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 45, deruti herr *Philip Leman* föreslår, att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse hemställa, det Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida icke försäljningen till afhemtning af vin och maltdrycker *i stad* skulle kunna ordnas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nedan omförmälda grunder, nemligen:

1:o) att på lämpligt ställe (t. ex. i 8 §) af kongl. förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet infördes bestämmelse derom, att hvad genom 1 § af samma förordning vore stadgadt om rättighet att i stad idka handel eller annat näringsfång icke skulle ega tillämpning å försäljning af vin och maltdrycker;

2:o) att kongl. förordningen den 24 oktober 1885 angående försäljning af vin och maltdrycker m. m. ändrades derhän:

a) att hvar och en, som önskade rättighet att *i stad* till afhemtning försälja vin eller maltdrycker, skulle härom till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifva ansökning, åtföljd af betyg om god fräjd;

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 10 Häft. (N:o 10.) 1

b) att Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke skulle ega vägra meddela försäljningstillstånd åt någon annan än den, som, enligt nu gällande lydelse af 2 § i förordningen den 24 oktober 1885, icke skulle anses berättigad till utskänkning af vin och maldrycker i sammanhang med värdshusrörelse;

c) att, ehuru inskränkning i rättigheternas antal icke finge bestämmas, Kongl. Maj:ts befallningshafvande dock skulle ega att, efter kommunalmyndigheternas hörande, föreskrifva, att försäljning af vin och maldrycker icke skulle få ega rum i vissa trakter af stad samt ej heller under vissa tider af dygnet (nattetid);

d) att å sön- eller högtidsdag försäljning till afhemtning af ifrågasvarande drycker icke finge ega rum;

e) att Kongl. Maj:ts befallningshafvande skulle ega att, då giltiga skäl dertill funnes, återkalla gifven tillåtelse till försäljning af meranämnda drycker; samt

f) att öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut, hvarigenom ansökning, som i punkt d omförmäles, afsloges eller meddeladt tillstånd återkallades, klagan skulle få föras.

Förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864, sådan den efter vidtagna förändringar nu lyder, stadgar:

i § 1, att svensk man eller qvinna är, med de undantag och inskränningar samt under de vilkor i öfrigt, som i förordningen upp- tagas, berättigad att i stad eller å landet idka handels- eller fabriks- rörelse,

i § 2, att för rättigheten att försälja varor i bod eller från annat upplagsställe fordras såsom vilkor att hafva god fräjd samt råda öfver sig sjelf och sin egendom,

i § 4, huruledes gift qvinna, som med mannen sammanlefver, må idka handel,

i § 9, huruledes den, som vill försälja varor i bod eller från annat upplagsställe, derom skall göra anmälan, i Stockholm hos öfverståthållareembetet, i andra städer hos magistraten och å landet hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande, samt

i § 11, att vare sig i stad eller å landet det är en hvar medgifvet att, utan anmälan eller tillstånd, till salu kringföra lifsförnödenheter.

§ 18 innehåller ansvarsbestämmelser för den, som utan vederbörlig anmälan, der sådan är föreskrifven, idkar försäljning af varor eller eljest öfverskrider den näringsrättighet, förordningen bestämmer, eller i öfrigt felar mot förordningens föreskrifter. Den nämnda förordningen är emellertid ej tillämplig å vissa näringsgrenar, och bland dessa uppräknas i § 8: källare-, vinskänks-, schweizeri-, värdshus-, traktörs-, krog- eller annan dylik rörelse.

I sådant afseende gäller *förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker* den 24 oktober 1885 med vidtagna ändringar enligt kongl. förordningarne den 10 juli 1891 och den 2 juni 1893. I denna författning regleras försäljningen till *förtäring på stället* af vin och öl med undantag för dels den gästgifvare i sådan egenskap tillkommande försäljningsrätt *) och dels i allmänhet försäljningen af maltdrycker i ringa omfattning medelst kringbärande eller från bord. Beträffande försäljningen af vin och maltdrycker till *afhemtning* innehåller denna förordning

i § 1, att å landet försäljning af vin och maltdrycker för afhemtning till mindre belopp än tio liter icke får idkas utan förvärfvad rättighet enligt nämnda förordning, dock att hvad sålunda stadgats icke afser försäljning af vin eller maltdrycker till afhemtning från tillverkningsstället, äfvensom att den, hvilken eger sälja en dryck till förtäring på stället, jemväl eger sälja den till afhemtning;

i § 11, att eljest för rätt att å landet sälja vin eller maltdrycker till afhemtning till mindre belopp än tio liter fordras Kongl. Maj:ts befallningshafvandes tillstånd, som ej kan lemnas, utan att ansökningen förordats af kommunalnämnden eller kommunalstämman;

i § 10, att i öppen bod vin eller maltdrycker ej få äfven utan betalning utlemnas till förtäring på stället;

i § 13, att sådana drycker ej heller få i närheten af försäljningsstället förtäras å område, deröfver säljaren eger förfoga, så vida han ej eger försälja dem till förtäring på stället;

i § 15 mom. 1, att om någon håller vin eller maltdrycker för afhemtning till salu och det visar sig att genom försäljningen olofflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föranledas, vederbörande myndigheter kunna för viss tid eller för alltid förbjuda honom all vidare försäljning af nämnda drycker eller i afseende å försäljningen stadga sådana inskränkningar, som må finnas af omständigheterna påkallade, dock att hvad sålunda föreskrifvits icke må tillämpas å den försäljning

*) Kongl. stadgan för skjutsväsendet den 31 maj 1878 §§ 8 och 28.

till afhemtning, som tillverkare af vin eller maltdrycker idkar å tillverkningsstället;

i § 15 mom. 2, att om å landet eller i stad utom stadens planlagda område vin eller maltdrycker kringföras till försäljning och det visar sig att derigenom oloflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föränledas, vederbörande myndighet må kunna meddela den, som besörjer kringföringen, och den, för hvars räkning försäljningen sker, förbud att till salu kringföra eller låta kringföra dylika drycker eller ock föreskrifva inskränkningar i rätten, dock att tillverkare af vin eller maltdrycker ej må förbjudas att genom kringföring utbjuda och afyttra sina tillverkningar inom hus eller å fartyg; och

i § 15 mom. 6, att i vissa fall kronobetjent eller polismyndighet må å landet eller utom stads planlagda område omedelbart förbjuda eller förhindra försäljning af vin eller maltdrycker till afhemtning eller medelst kringföring.

För öfverträdelse häraf finnas ansvarsbestämmelser.

I skrifvelse den 15 maj 1896 har Riksdagen hos Kongl. Maj:t anhållit om sådan ändring i förordningen den 24 oktober 1885, att *dels* åt det i nämnda kungörelse meddelade förbudet att å landet utan särskildt tillstånd försälja vin och maltdrycker för afhemtning till mindre belopp än tio liter gifves en sådan utsträckning, att det äfven kommer att gälla kringföring å landet af vin och maltdrycker till försäljning, dock att hvad sålunda kommer att stadgas ej må ega tillämpning å utbjudande och afyttring af nämnda drycker inom hus till derstädes boende eller å fartyg, och *dels* magistraten i stad och kommunalnämnden å landet må medgifvas rätt att, när oloflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föränledas genom försäljning till afhemtning af vin eller maltdrycker från tillverkningsställe, i afseende å denna försäljning stadga sådana inskränkningar, som må finnas af omständigheterna påkallade.

Till stöd för sitt yrkande har motionären hufvudsakligen anført följande.

Riksdag efter riksdag väcktes motioner om inskränkning af rättigheten att försälja vin och maltdrycker. Det påyrkades dels uppdragandet af en gräns mellan svagdricka och starkare maltdrycker och dels förbud att såväl i stad som å landet förena handeln med vin och starkare maltdrycker med annan handel, hvartill särskild anmälan erfor-

drades. Då lång tid torde förflyta, innan effektiv lagstiftning angående särskiljande af svagare och starkare maltdrycker kunde erhållas, borde man, till dess så kunde ske, vidtaga andra lämpliga åtgärder för ordnande af handeln med vin och maltdrycker. Motionären — som dels saknade tillräcklig kännedom om förhållandena på landsbygden och dels i följd af de olikartade förhållandena ansåge, att olikhet kunde och borde förefinnas mellan landsbygd och stad i vissa delar af den ekonomiska lagstiftningen — upptog därför endast frågan om handeln med vin och maltdrycker i stad.

Enligt hans åsigt skulle nykterheten ej befrämjas, om samtliga de redbara handlande i städerna, hvilka på ett lojalt och af ordningsmagten icke öfverklagadt sätt idkade maltdryckshandel, skulle beröfvas dylik försäljningsrätt, hvilken derefter skulle tillkomma endast sådan handlande, som bedrefve försäljning uteslutande med maltdrycker. Klart vore nemligen, hvad som ock från många håll förut påpekats, att en dylik på visst sätt monopoliserad maltdrycksförsäljning skulle direkt eller indirekt falla i händerna på tillverkarne af nämnda drycker. Hvert och ett af de stora bryggerierna skulle nödgas att upprätta en eller flera försäljningslokaler, och då derstädes handel skulle idkas endast med maltdrycker, låge det i sakens natur, att konkurrensen skulle drifva de särskilde försäljare att, till föga gagn för nykterheten, i så vidsträckt mån som möjligt forcera maltdrycksförsäljningen. Så skedde i allmänhet ej för närvarande, då maltdrycksförsäljningen verkställdes genom mellanhänder, hvilka idkade handel med en mängd andra varor än maltdrycker och för hvilka dessa senare ingalunda utgjorde hufvudföremål för omsättningen.

Enär likväl, enligt hvad känt vore, genom det sätt, hvarpå i en del städer vissa försäljare af maltdrycker utöfvade den dem enligt nu gällande författning tillkommande försäljningsrätt, oordningar vållades och dryckenskap främjades, vore ju skäl tillse, huruvida icke i den fria maltdrycksförsäljningsrätten skulle kunna vidtagas sådana inskränningar, som drabbade icke den laglydige och redbare försäljaren, utan endast den, som bedrefve försäljningen i hufvudsaklig afsigt att ockra på dryckeslastens utöfware.

Både från Stockholm och Göteborg hade motionären erhållit den upplysning, att de vanliga handlandena, hvilka jemte andra varor försålde öl, i allmänhet ganska lojalt bedrefve ölförsäljningen; men att deremot vissa småhandlande, som slagit sig ner i utkanterna af de stora städerna, uti små kyffen, der man skyltade med några tomma askar, cigarrlådor m. m. dylikt, deremot bedrefve uteslutande en ganska

illojal ölhandel. Till dessa ställen, hvilka vanligtvis vore öppna hela natten, komme deras egentliga kunder på aftonen, sedan bränvinskrogarne blifvit stängda. Der försålles i stora kvantiteter buteljeradt öl, som af köparne vanligtvis förtärdes å någon närliggande öppen plats, hvilken dock icke disponerades af ölförsäljaren. Dervid skedde som oftast stort ofog, och häruti låge den svaga punkten, ty mot den uti nu gällande lagstiftning å en hvar handlande medgifna rätt att uti städerna till afhemtning försälja maltdrycker stode polismyndigheten ofta magtlös. Visserligen tillades uti § 15 af gällande förordning om försäljning af vin och maltdrycker å nämnda myndighet den vidtöfattande rätten att förbjuda en handlande, genom hvars ölförsäljning oordningar föranledas, all dylik försäljning för viss tid eller för alltid; men verkan af denna förbuds rätt paralyserades genom näringsfrihetsförordningens medgifvande å en hvar välfräjdad person att idka handel. Ty om »A» i dag blefve förbjuden att vidare försälja maltdrycker, så låte han i morgon »B» — sin tjenare eller annan vidtalad person — anmäla sig att idka handel. I dennes namn fortginge derefter å samma lokal den förderfliga ölförsäljningen; och när »B» i sin ordning underkastades förbud, stälde han »C» i sitt ställe o. s. v. Såsom en utväg att råda bot på omförmälda missförhållande hade motionären tänkt sig, att man jemväl i fråga om rätten till försäljning af maltdrycker till afhemtning borde tillämpa det s. k. licenssystemet, d. v. s. öfverlemna till de kommunala och administrativa myndigheterna att, något så när i analogi med hvad som vore stadgad i fråga om utskänkning af vin och maltdrycker, få, hvad städerna beträffade, en viss bestämmanderätt om försäljning af maltdrycker till afhemtning.

I förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 borde lämpligast i 8 § införas en bestämmelse, att hvad genom 1 § af samma förordning vore stadgad om rättighet att idka handel eller annat näringsfång icke skulle ega tillämpning å försäljning af vin och maltdrycker.

Efter införande af en sådan bestämmelse skulle alltså ingen på grund af *näringsfrihets*förordningens föreskrifter ega obetingad rätt att försälja vin och maltdrycker.

Rättighet till försäljning af berörda drycker skulle deremot förvärfvas i hufvudsakligen samma ordning, som för närvarande vore stadgad för utöfvande af s. k. nykterhetsvärdshusrörelse; dock så, att, å ena sidan — på det ej onödig inskränkning skulle vållas — antalet af rättigheterna icke finge på förhand fixeras eller bestämmas, men, å andra sidan — till förekommande af oordningar och smyghandel —

Kongl. Maj:ts befallningshafvande skulle ega att, efter kommunalmyndigheternas hörande, föreskrifva, att vin och maldrycksförsäljning icke skulle få ega rum i vissa delar af stad (t. ex. i utkanterna, der ständig polisbevakning icke kunde hållas) och ej heller under natten mellan viss tid på aftonen till nästa morgon.

Vidare och då försäljning å sabbatstid (dock ej under gudstjenst) af öl till afhemtning från öltappningslokal icke utaf högsta lagskipande myndighet ansetts förbjuden (Kongl. Maj:ts utslag den 23 januari 1895), men det, från många synpunkter sedt, icke vore lämpligt, att å sön- och högtidsdag, då alla ordentlige handlande hade och måste hafva sina försäljningslokaler stängda, försäljning af öl till afhemtning kunde få ske hos öltappare och dylika, torde förbud böra meddelas mot *all* dylik försäljning under sabbatstid.

Slutligen och enär tillåtelse till försäljning af vin och maldrycker i vissa fall skulle kunna vägras samt i alla händelser skulle meddelas endast tills vidare, i följd hvaraf tillståndet skulle kunna af Kongl. Maj:ts befallningshafvande återkallas, när giltiga skäl (såsom t. ex. när genom försäljningen oloflig utskänkning främjades eller oordningar eljest föranleddes) förefunnes, torde — på det godtycklighet ej måtte råda samt i allt fall rättelse af eventuelt misstag måtte kunna erhållas — i motsats till hvad som vore stadgadt i 2 § af nu gällande förordning om försäljning af vin och maldrycker, böra föreskrifvas, att öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut, hvarigenom ansökning om försäljningstillstånd afslagits eller meddeladt tillstånd återkallats, klagan finge föras:

I denna ordning anser sig utskottet böra omförmäla, att svenska bryggareföreningens verkställande utskott öfverlemnade en skrift, deri detta — med instämmande i motionärens yttrande, att inskränkningar i den fria maldrycksförsäljningen icke borde drabba den laglydige och redbare försäljaren, utan endast den, som bedrefve försäljningen i hufvudsaklig afsigt att ockra på dryckenskapslastens utöfvarer — framhåller, att licenssystemet lätt erhåller en odiös pregel och lemna fältet fritt för godtycke, särskildt då en så tänjbar bestämmelse som »lämplig» lägges till grundval derför. De administrativa myndigheterna finge fria händer att på subjektiva och sväfvande grunder medgifva eller vägra försäljningsrätt, och klagan öfver ett på subjektivt omdöme grun-

dadt utslag kunde näppeligen leda till någon påföljd. Licenssystemet kunde närmast liknas vid ett monopolsystem, som lätt urartade till ett förbudssystem.

I skriften erinras vidare derom, att bryggaren väl aldrig kunde förnekas rättighet att drifva sin tillverkning af maltdrycker, men att hans rättighet att försälja den färdiga varan skulle göras beroende af en administrativ tillåtelse, som kunde vägras på godtycklig grund. Äfven om ändring i beslutet vunnes, blefve förlusten under klagotiden ruinerande. I skriften framhålles sålunda, att tillverkarens fria försäljningsrätt af den färdiga varan under alla omständigheter bör vara okränkbar.

Det påpekas vidare, att licenssystemet kommer att för handlandena medföra en beskattning af fem kronor för hvarje tillståndsbevis, hvilken afgift, ej afsevärd för en större affär, kan kännas betungande för de talrika småhandlandena.

Väl vore intet att invända mot ett förbud mot ölförsäljning under natten, men mot förslaget, att myndigheterna skulle ega förbjuda ölförsäljning inom vissa stadsdelar, erinrades, att förbudet blefve hårdt för egarne af tomter inom sådan stadsdel, för redbare och ordentlige handlande, hvilka inom densamma drefve sitt yrke, och för den ordentliga befolkning, som der kunde vara boende. Förhindrandet af ockret å dryckenskapslastens utöfvare vunnes enklare och säkrare derigenom, att vederbörande myndighet i stad tillerkändes vidgad magt att, der omständigheterna så föranledde, förbjuda all ölförsäljning af viss person eller *i viss lokal*, genom hvilken senare bestämmelse det öfverklagade bulvansystemet skulle förhindras.

Någon olägenhet vore ej förenad med ett stadgande, att all ölhandel i stad förbjödes från visst klockslag på aftonen, t. ex. klockan 10 e. m., samt å sön- och helgdagar endast medgäfves under kortare tider under för- och eftermiddagen, men ett fullständigt förbud mot all försäljning af maltdrycker till afhemtning å söndag skulle antingen leda till lagöfverträdelser eller tvinga till besök å lokaler, der utskänkning egde rum.

Då motionären föreslagit, att förordningen om utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 icke skulle vara tillämplig å den handel, som i stad idkas med vin och maltdrycker till afhemtning, har han rigtat uppmärksamheten på en ganska vigtig fråga, hvilken emellertid har

större omfattning, än motionären synes afsett. Derest utöfvandet af en näring skall regleras genom olika författningar, kan tvekan uppstå, om hvilkendera skall i visst fall vara tillämplig. Så är det föremål för skarp meningsskiljaktighet, om gästgifvare, som öfverskrider den honom tillkommande rättigheten att sälja maltdrycker, skall straffas enligt stadgan för skjutsväsendet eller enligt förordningen angående handel med vin, maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885. Handel med vin och maltdrycker till afhemtning skall i allmänhet bedömas efter förordningen den 18 juni 1864 och i vissa fall efter förordningen den 24 oktober 1885. Den förra stadgar, att en hvar eger att, utan anmälan eller tillstånd, till salu kringföra lifsförnödenheter, dertill maltdrycker räknas. Enligt den senare får ingen utan särskildt tillstånd å landet sälja mindre än tio liter vin eller öl. Den motsägelse, som således finnes, har inom lagskipningen så lösts, att den så kallade tiolitersförordningen ej ansetts tillämplig å kringförande af maltdrycker. En följd häraf är, att den, hvilken icke eger att i sin bod sälja maltdrycker i mindre belopp än tio liter, är oförhindrad att genom kringföring afyttra varan i sådant mindre belopp. Det är möjligt, att andra sådana oegentligheter kunna uppletas, ehuru utskottet nu icke kan angifva dem. Men det torde framgå, att lagstiftningen angående handeln med vin och maltdrycker skulle vinna i tydlighet och klarhet, derest endast en författning skulle tillämpas. Förklarandet, att förordningen den 18 juni 1864 icke skall afse handeln med vin och maltdrycker till afhemtning, förutsätter emellertid, att åtskilliga förhållanden, som ej i motionen beröras, samtidigt ordnas. Så måste bestämmelser meddelas om tillverkarens försäljningsrätt, om rätten att afyttra varan genom kringförande, om gift hustrus rätt att idka näringen och huru vida näringsidkaren skall råda öfver sig och sin egendom. I dessa afseenden kunna ej de af motionären föreslagna bestämmelser anses tillfyllestgörande, och i alla fall får förändringen en sådan omfattning, att den, om den skall genomföras, måste gälla så väl stad som land.

Utskottet är vidare tveksamt, huruvida licenssystemet, sådant det af motionären föreslagits, kan vara ett lyckligt sätt för ordnande af handeln med vin och maltdrycker till afhemtning. § 2 i förordningen den 24 oktober 1885, till hvilken motionären hänvisar, uppställer såsom vilkor för tillåtelse till den utskänkning, som i lagrummet afses, god frejd samt intyg derom, att sökanden gjort sig känd för sedlighet och ordentlighet samt i öfrigt och med afseende å rörelsens omfattning kan anses lämplig att utskänkningen förestå. Kongl. Maj:ts befallningshafvande eger att bifalla eller afslå framställningen, och dess beslut får

ej öfverklagas. Tydligt är detta det fullkomligaste godtycke. Uttrycken »känd för sedlighet och ordentlighet» samt »lämplighet» äro så tånjbara, att vidsträckt spelrum lemnas åt betygsutgifvarens uppfattning. Så vidt utskottet vet, har dock länsstyrelsernas tillämpning af stadgandet icke gifvit anledning till anmärkning vare sig öfver det antal försäljningsrättigheter, som medgifvits, eller öfver att något favoritsystem gjort sig gällande. Motionären har emellertid föreslagit, dels att Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke skulle ega vägra försäljningstillstånd åt annan än den, som enligt § 2 i förordningen den 24 oktober 1885 icke skulle anses berättigad till utskänkning af vin eller maldrycker i sammanhang med värdshusrörelse, och dels att klagan skulle få föras öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut, hvarigenom ansökning afslagits. Utskottet egnar allt erkännande åt motionärens afsigt att vilja förekomma godtycke, men utskottet håller före att, om än Kongl. Maj:ts befallningshafvande beröfvats nästan all pröfningsrätt och förvandlats till en blott expeditionshafvande, godtycket flyttats längre ned — till magistraten eller kanske rättare till stadsfiskalen eller en polis-kommissarie.

En annan fråga är, om det föreslagna licenssystemet skulle medföra den fördel, som med detsamma åsyftas. Äfven småhandlandena i städernas utkanter skulle kunna skaffa sig intyg om sedlighet, ordentlighet och lämplighet, ty vissa betygsutgifvare skulle kunna hysa en ganska liberal uppfattning af ordens betydelse; och der sedan oordentlighet egde rum, skulle för licensens återkallande få tillämpas ungefär samma förfaringssätt, som då en oordentlig handlande nu beröfvas sin försäljningsrätt.

Öfvervägas bör äfven, huruvida licens endast fordras för yrkesmessig försäljning af vin eller maldrycker eller om den, som ej innehar licens, skall vara förhindrad att tillfälligtvis afyttra eller bortbyta ett enstaka parti vin eller maldryck så, som man eger försälja annan egendom såsom en möbel eller ett klädesplagg. Motionärens uppfattning i denna fråga är ej angifven.

Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt, finner utskottet, att i dessa delar motionen, åtminstone i det skick, hvari den nu föreligger, icke bör tillstyrkas.

För detta yttrande skulle utskottet jemväl kunna åberopa, att ett bifall till motionen i andra delar synes skola väsentligen bidraga till afhjelpande af de olägenheter, hvilka man förmenar, att försäljningen af maldrycker till afhemtning i stad medför, eller att efter afslutadt

arbete för dagen eller å sön- och helgdagar den mindre ordentliga delen af befolkningen inköper öl, som derefter ofta å någon öppen plats i stor myckenhet förtäres. Vål anser utskottet förslaget, att försäljning af vin- och maldrycker skulle kunna förbjudas i vissa trakter af stad, icke vara ändamålsenligt. Ett sådant förbud skulle, på sätt svenska bryggareföreningens verkställande utskott antydt, innebära en besvärlig tunga för hela befolkningen inom det område, som således skulle utmärkas. Det må också kunna befaras, att, i händelse all försäljning af maldrycker till afhemtning komme att förbjudas inom någon af stadens utkanter, inom den angränsande landtkommunen skulle i närheten af stadsgränsen uppstå försäljningsställen, der maldrycker komme att tillhandahållas, visserligen i belopp af mer än tio liter, men der ordningen blefve svår att kontrollera. Deremot anser utskottet tanken att under sön- och helgdagar, natten och någon del af aftonen förhindra försäljningen af vin och öl till afhemtning, vara värd synnerlig uppmärksamhet. I följd af stadganden i 7 kap. 3 § strafflagen må vanliga handelsbodas icke hållas öppna å sabbatstid. Det är således endast i matvarubodas eller ölförsäljningsställen vin eller maldrycker få å sabbatstid i bod försäljas till afhemtning, och då det icke synes vara nödigt, att sådana drycker kunna å sabbatstid köpas till afhemtning, torde intet vara att invända mot att förbudet mot söndagshandel med vin och maldrycker jemväl utsträcker till alla bodas. Uppenbarligen kan det ej heller vara nödigt, att de nämnda dryckerna kunna å aftonen eller under natten inköpas till afhemtning; ty den ordentliga köparen lär under dagen hafva tillfälle att upphandla sitt behof, och det må därför anses önskvärdt, att åt myndigheterna inrymma befogenhet att bestämma viss tid af dygnet, under hvilken vin och maldrycker icke må försäljas till afhemtning. Med afseende å särskilda lokalförhållanden torde en sådan tid böra bestämmas olika för olika städer och äfven kunna fastställas olika för olika delar af samma stad. Utskottet vill således förorda en sådan förändring, att — jemte det i stad all försäljning i bod af vin och maldrycker till afhemtning å sabbatstid förbjudes — Kongl. Maj:ts befallningshafvande berättigas att, på framställning af kommunalmyndighet eller efter dess hörande, i stad förbjuda försäljning i bod af vin och maldrycker till afhemtning under viss tid af dygnet, som må bestämmas olika för olika stadsdelar.

Utskottet hemställer alltså,

- a) att Första Kammaren för sin del beslutar, att Riksdagen må i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla,

det täcktes Kongl. Maj:t i förordningen angående försäljning af vin, maldrycker, kokadt kaffe och andra tillagade icke spirituösa drycker den 24 oktober 1885 vidtaga den förändring, att i stad, dels försäljning i bod af vin och maldrycker till afhemtning icke må ega rum å sabbatstid, och dels Kongl. Maj:ts befallningshafvande må berättigas att, på framställning af kommunalmyndighet eller efter dess hörande, förbjuda försäljning i bod af vin och maldrycker till afhemtning under viss tid af dygnet, hvilken tid må bestämmas olika för olika stadsdelar; och

b) att herr Lemans motion i öfrigt icke må föranleda till någon kammarens åtgärd.

Stockholm den 26 april 1897.

På utskottets vägnar:

ROBERT DICKSON.